

Nacional

Torna el ple turístic a Barcelona i al litoral català

Barcelona assoleix un 90% d'ocupació i es proposa recuperar el turisme asiàtic

Alerten d'un estiu de focs intensos i de ràpid avanç

Protecció Civil, Agents Rurals i Bombers avancen la reunió anual per preparar el pla Infocat

POLÍTICA **ELS BLOCS S'ESTANQUEN**

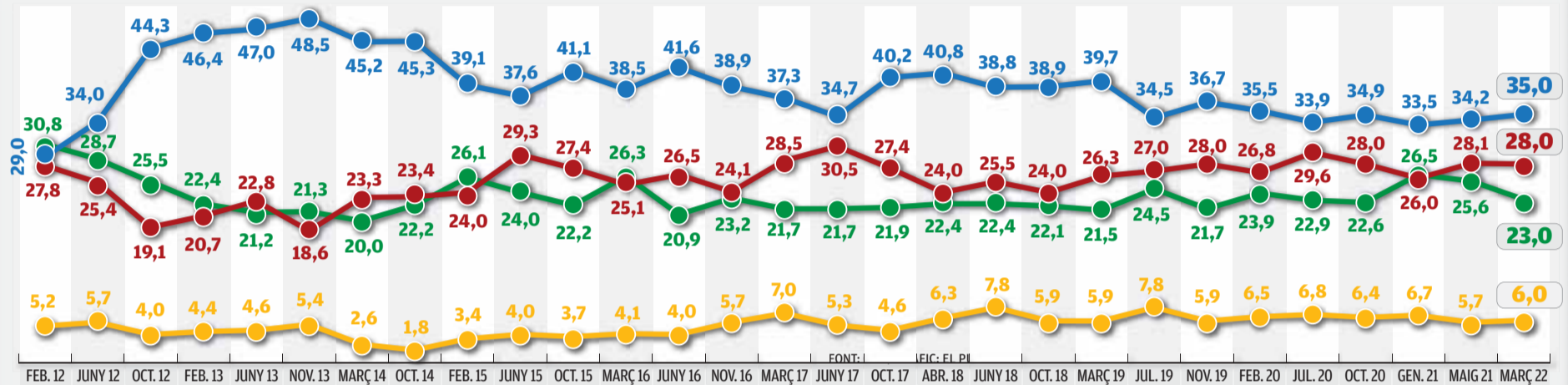
RELACIÓ CATALUNYA - ESPANYA

L'evolució de l'independentisme en l'última dècada

Com creu que hauria de ser la relació amb Espanya?

Catalunya hauria de ser... (febrer 2012 - maig 2014)

—●— Un estat independent —●— Una comunitat autònoma d'Espanya
—●— Un estat dins una Espanya federal —●— Una regió d'Espanya

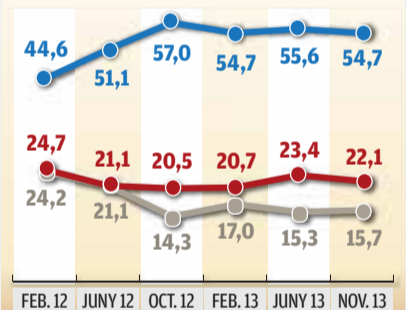

INDEPENDÈNCIA SÍ O NO

Si demà es fes un referèndum per decidir la independència de Catalunya, vostè què faria?

(febrer 2012 - novembre 2013)

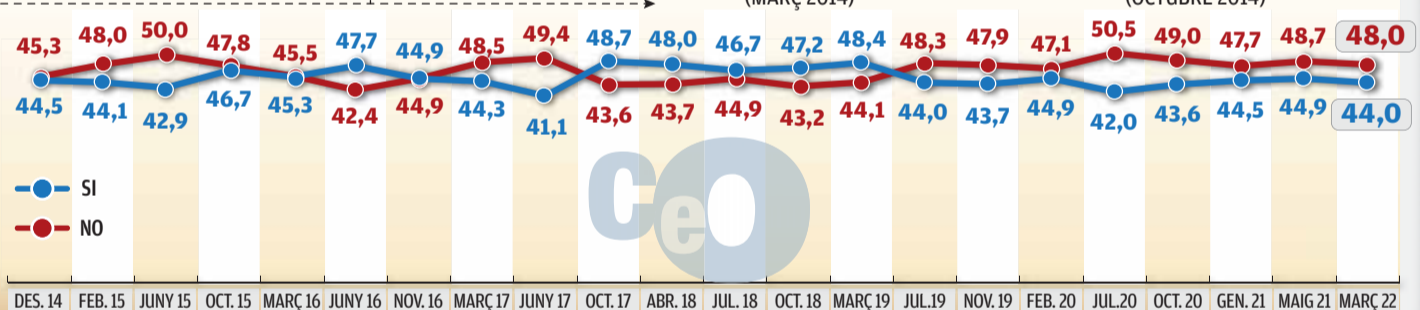
—●— Votaria a favor —●— Votaria en contra —●— Abstenció

I més concretament, vol que Catalunya esdevingui un estat independent?

(desembre 14 - març 22)

—●— SI —●— NO

Vostè se sent independentista?

(2014)

L'independentisme s'encalla

TENDÈNCIA Tot i l'esclat a l'inici del procés, deu anys després els partidaris d'un estat propi no han aconseguit fer el 'sorpasso' definitiu per tenir l'hegemonia social **SÍ O NO** Els dos blocs s'han estancat i des de fa tres anys domina el no per un 48% a 44%

Òscar Palau
BARCELONA

L'independentisme s'ha encallat. Després de l'onada d'indignació a principis de la dècada passada per la sentència del TC del juliol del 2010 que retallava l'Estatut aprovat en referèndum, la manifestació de la Diada del 2012 va marcar l'esclat del moviment i l'inici del procés sobiranista, que va tenir el punt àlgid l'octubre del 2017. Avui, deu anys després del boom, l'aspiració d'un estat propi s'ha consolidat en xifres molt altes

dins la societat catalana, però alhora s'ha estancat i no ha aconseguit fer el *sorpasso* definitiu, el clic final que li doni una majoria social nítidament hegemònica, com indiquen totes les enquestes i en concret els baròmetres trimestrals del governamental Centre d'Estudis d'Opinió (CEO).

Des de l'estiu del 2019, de fet, el sí ja no ha sortit més al davant del no en la pregunta directa sobre si l'enquestat vol que Catalunya sigui un estat independent. Passat l'impacte emocional inicial de l'1-O i de tota la repressió poste-

rior, amb baralles constants dins l'independentisme i amb una pandèmia entremig, la fotografia gairebé s'ha congelat en els últims tres anys i presenta xifres similars que es resumeixen en l'últim baròmetre d'aquest març: 48% pel no i 44% pel sí. "Al principi del procés, la gent hi donava més voltes, ja que molts era el primer cop que s'ho plantejaven seriosament; en canvi, ara l'actitud ja és molt pensada i estructurada i, si hi ha canvis, seran molt lents", exposava en la seva presentació el nou director del CEO, Jordi Mu-

ñoz. "Des del 2019, no hi ha diferències significativament estadístiques; observem certa estabilitat", resumia.

Ell mateix aclaria que les dades no són comparables amb les de l'enquesta omnibus que el mateix CEO publicava al febrer, que donava diferències molt més grans: 52,3% de nos i 40,8% de sí. "Històricament, l'omnibus es fa a un univers de població resident a Catalunya, mentre que el baròmetre és només a població amb dret a vot", distingia. A més, el qüestionari és diferent (el baròme-

tre és més polític) i és més difícil tenir detalls del procediment de mostreig.

Una altra enquesta del CEO al gener, en aquest sentit, treia a la llum una dada simptomàtica de la caiguda de l'interès per la política, i per tant pel procés, que seria fruit de la pandèmia: si el desembre del 2019 un 56% deia que la prioritat del govern havia de ser resoldre el problema polític entre Catalunya i l'Estat, per un 36,8% que prioritava gestionar els serveis públics que són competència seva, el setembre del 2020 s'havia

capgirat la tendència (56,6% de gestió i 39,9% de resolució del conflicte) i el desembre passat es consolidava (59,5%, gestió; 37,5%, conflicte).

Sèrie històrica

En tot cas, si s'observa la sèrie històrica del baròmetre, es veu que —amb una excepció puntual el juny del 2016— el sí només va ser majoritari durant encara no dos anys, amb xifres inverses a les actuals —48% a favor i 44% en contra— tot just a partir de l'octubre del 2017, quan hi hauria el punt d'inflexió. El 2015 i el

L'APUNT

Cap a un estiu perillós

Xavier Miró

LACA ha mantingut al març els escenaris de sequera tot i les pluges de final de mes. El sistema Fluvià-Muga continua en alerta i, en prealerta, els sistemes Ter-Llobregat; Prades-Llallbera; Anoia-Gaià; les capçaleres del Llobregat i el Ter; els embassaments de Darnius Boadella i Riudecanyes i les unitats Empordà, estany de Banyoles, Mig Llobregat i Serralada Transversal. L'in-

forme governamental de monitoratge dels boscos conclou que l'any excepcionalment sec del 2021 ha aturat la recuperació de les masses forestals que hi havia hagut els últims anys després d'un 2016 amb un gran dèficit hídric forestal. S'han recuperat 1.440 hectàrees però més de 15.000 han empitjorat la situació, sobretot al nord-est. Un embut cap a un estiu perillós.

#CATALUNYALLIBERTAT

El preferit dels 4 possibles models

Per fer la comparació de l'evolució de l'independentisme al llarg dels últims deu anys, l'indicador més fiable segurament és la pregunta més oberta, amb quatre possibles opcions sobre com l'enquetat creu que hauria de ser el model de relació de Catalunya amb Espanya, ja que s'ha formulat sempre de la mateixa manera. "L'evolució és en paral·lel a la d'una resposta dicotòmica", constata Muñoz. En aquest cas, així, sí que es pot observar clarament un esclat de la resposta "un estat independent" des del 2012, ja que aquell juny fa el sorpasso com a primera preferència, i ja no ho ha deixat de ser mai des de llavors. Això sí, els nivells més alts, i amb més diferència respecte a la resta, es produeixen en els dos anys següents, amb un límit màxim que arriba al

48,5% el novembre del 2018. A partir d'allà, i amb algunes dents de serra, la línia va baixant, fins a establir-se en els últims tres anys al voltant del 35%, encara com a modalitat preferida. En el segon lloc de preferències, en els primers anys es va anar fent rotació entre els que voldrien que Catalunya fos un estat dins d'una Espanya federal i els que volen que continuï sent una comunitat autònoma més. Aquesta última, això sí, s'ha consolidat com a segona opció preferida des del 2016, i avui arriba al voltant del 28%, en contraposició amb un 23% que valora encara més el federalisme. Sempre en nivells gairebé residuals, del 5% o 6%, hi figura una quarta opció, la dels que voldrien que Catalunya fos una simple regió d'Espanya.

Les dues votacions reals

80,76

per cent va votar sí-sí el 9-N del 2014; un 10,07%, sí-no; un 4,54%, no, i un 0,97%, sí-blanc. S'hi van emetre 2.305.290 vots.

90,18

per cent va votar sí en el referèndum de l'1-O del 2017; un 7,83%, no, i un 1,98%, en blanc. Hi van votar 2.286.217 persones.

2016 en general, el no es mantenia per sobre, mentre que en els anys previs la comparació es complica perquè les preguntes eren diferents. El 2014, així, es va enquestar dos cops amb la pregunta en format arbre del procés participatiu del 9-N (amb les respostes de sí-sí, sí-no o no, a la doble pregunta de si es volia que Catalunya fos un estat i, en cas d'un sí, si havia de ser independent), que va donar xifres força altes a favor del sí-sí en els dos casos (al voltant d'un 60% el primer sí i d'un 80% el segon). En canvi, les mateixes enquestes preguntaven també si l'enquetat "se sentia" independentista, i el resultat ja no era tan concloent, ja que es va donar pràcticament un empat tècnic al voltant del 48%-49% entre sí i no.

L'enunciat, doncs, té sovint efectes en la resposta i les conclusions. Abans del

2014, la pregunta del CEO era encara una altra: "Si demà es fes un referèndum per decidir la independència de Catalunya, vostè què faria?" En vista d'això, la resposta "hi votaria a favor" va ser molt alta a partir del 2012, en nivells netament superiors al 50% i doblant de molt el no. Era també el moment d'esclat independentista, i això explicaria l'aclaparadora majoria respecte a un unionisme encara desconcertat. D'altra banda, Muñoz explica les diferències de resultats per dos factors. Per un cantó, si es planteja què es votaria en un referèndum, molta gent contrària a la independència diu que no votaria, "i això fa créixer els percentatges del sí". Per l'altre, un segment potser més partidari d'altres formes de govern, com un estat federal, "es decantaria pel sí" en la dicotomia d'independència sí o no. ■

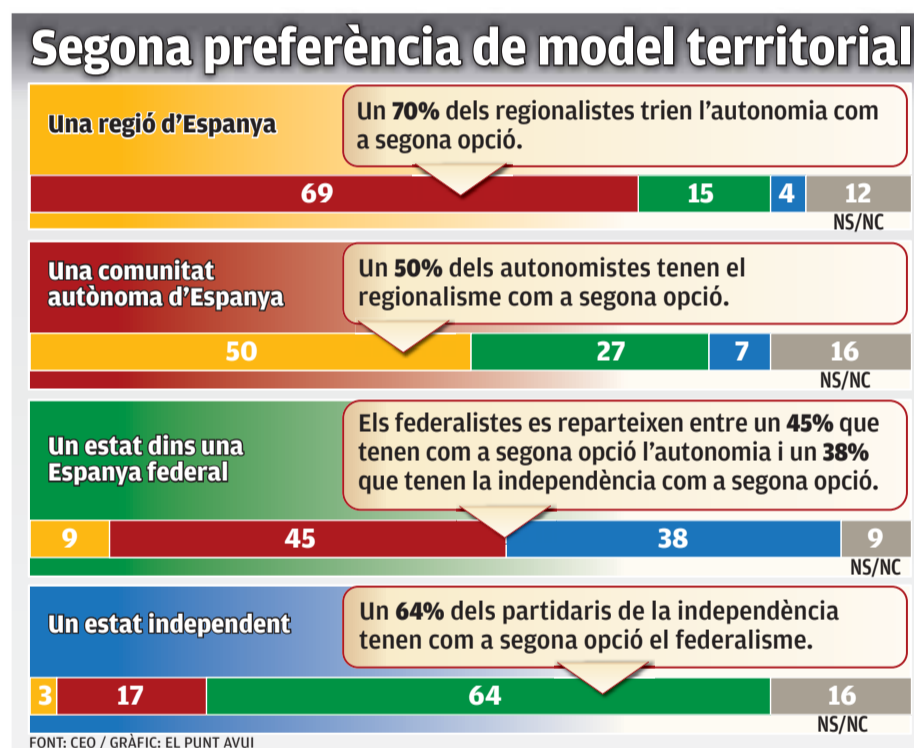
Els federalistes s'estimen més l'autonomia que l'Estat propi com a alternativa

■ La triarien un 45%, pel 38% que veurien la independència com a segona opció ■ El 14% de votants del PSC estan a favor del sí, i el 10% d'ERC, del no

Ò. Palau
BARCELONA

Una de les preguntes que s'han introduït per primer cop a l'últim baròmetre del CEO és sobre quina seria la segona opció preferida de l'enquetat com a model d'organització territorial si la primera no pogués ser possible. I algunes dades són reveladores. Entre els independentistes, l'alternativa de molt (dos de cada tres) és un estat federal. En canvi, entre els federalistes hi ha més divisió: un 45% preferiria quedar-se com ara i un 38% es decanta perquè Catalunya fos un estat independent. En canvi, els que prioritzen que continuï com a comunitat autònoma s'estimarien més que abans fos una simple regió (un 50%) que no pas un estat d'una Espanya federal (27%), i molt menys encara independent (7%). Per als que volen que sigui una regió, la segona opció de molt (un 69%) seria mantenir l'*statu quo* de comunitat. "La pregunta ens interessava per entendre una mica més què hi ha al darrere de les posicions intermèdies", justifica el director del CEO, Jordi Muñoz, que ja avança: "Potser ho analitzarem més en detall."

El rol de les segones opcions pot explicar alguns decalates quan es compara l'independentisme declarat amb el vot a partits polítics, fet pel qual, entre d'altres, s'insisteix que cal un referèndum com a única manera de saber la xifra real. Sempre segons l'últim baròmetre, així, hi ha un 14% de votants, segurament federalistes, d'un partit unionista com el PSC

Referèndum i república, consensos

Si dos grans consensos es mantenen inalterables en la societat catalana, segons l'últim baròmetre, són el suport a l'autodeterminació i el rebuig a la monarquia. Un 81% dels enquestats, xifra que a grans trets no ha variat en les enquestes dels últims anys, declara que està "bastant o molt d'acord" que els catalans tenen el dret a decidir el seu futur com a país en un referèndum, per només el 15%

que diuen estar a favor de la independència, igual que hi ha un 10% de votants d'un partit independentista com ERC que hi estan en contra. L'octubre del 2017, de fet, era un 97% el percentatge de votants d'ERC a favor d'un estat propi, xifra que ara ha baixat al 85%. On hi ha més hetero-

geneïtat, això sí, és entre els votants dels comuns: un 34% se situa a favor de la independència i un 57%, en contra. En canvi, en la resta (Junts, la CUP, Vox, el PP i Cs) l'alineació dels votants amb la ideologia nacional del partit és total, més enllà d'un anecdòtic 8% dels de Vox i un 6% del PP que

diuen voler la independència.

L'últim baròmetre introdueix dues altres preguntes noves. D'un cantó, així, entre els partidaris de la independència, només un de quatre aproximadament aposta per la unilateralitat, mentre que els altres tres aposten per buscar el pacte. En percentatges gairebé idèntics es mouen els partidaris de la unitat de l'Estat. En global, així, un 60% prioritza la negociació. També es pregunta per la percepció d'escenaris a mitjà i llarg termini. Tant en un horitzó de tres com en un de 10 anys, la majoria veu més probable que Catalunya es quedi amb l'autogovern que té, si bé en el segon cas pugen els que creuen que en guanyarà. Només un 5% creu que Catalunya serà independent el 2025, i un 17% que ho serà en 10 anys. ■

POLÍTICA **ELS BLOCS S'ESTANQUEN**

Jordi Muñoz Director del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO)

“Terratrèmols com el del 2012 són excepcionals”

ESCLAT · “A vegades, hi ha circumstàncies històriques que provoquen una sacsejada, però el més normal és que els corrents de fons canviïn molt lentament” **‘CUINA OBERTA’** · “En recerca és inevitable prendre petites decisions, i vist això el millor és fer-les públiques i que es puguin avaluar” **INTERVALS** · “Donar una falsa aparença de precisió en les enquestes fa més mal que bé”

Òscar Palau
BARCELONA

Vostè havia fet molta feina acadèmica, i ara ha fet el salt de la teoria a la pràctica. Ho viu així?

A veure, en la meua feina acadèmica també dissenyava i analitzava enquestes, però, evidentment, l'ús i el tipus de preguntes que ens fem allà és diferent, tot i que he fet recerca acadèmica en qüestions relacionades amb opinió pública i comportament polític bastant properes a les del CEO. Però, evidentment, la naturalesa de la feina és diferent, sobretot per la dimensió de gestió pública de l'organisme.

Durant tot un any, el 2021, no hi ha hagut baròmetre, que és el pols de l'actualitat política...

Sí, això ha passat perquè en fer l'adjudicació del baròmetre del 2021 una empresa va presentar recurs perquè no estava d'acord amb uns criteris de puntuació que s'havien donat, i com que el contracte superava els 100.000 euros no es podia executar, el recurs era suspensiu. Llavors hi va haver un retard en la seva resolució per part del tribunal català de contractes del sector públic, que no és judicial, sinó administratiu, però que per càrrega de feina, falta de recursos o el motiu que fos, en lloc de 15 dies a resoldre en va trigar 300. El recurs ha donat la raó al CEO, però és clar, ja ha passat l'any i no s'ha pogut executar el baròmetre. És una llàstima, perquè tenim aquest forat en la sèrie històrica i és una pèrdua irreparable, perquè una de les contribucions importants del baròmetre del CEO és tenir el monitoratge periòdic al llarg del temps, des de fa ja força anys, de l'opinió pública catalana.

Des del 2020, però, no han canviat gaires coses, sembla... O sí que es detecta que la pandèmia ha fet variar comportaments?

En termes de valoració de la situació econòmica, sí que es va veure un efecte molt clar, que

Jordi Muñoz, fotografiat aquesta setmana a la seu del Centre d'Estudis d'Opinió ■ JUANMA RAMOS

s'ha anat matisant, però és cert que no hem tornat a l'alegria del punt de partida previ a la pandèmia. Quan era a la universitat vam fer un projecte consistent a enquestar les mateixes persones just abans, el gener del 2020, durant el confinament, a l'estiu i després cada tres mesos durant un any i mig. I davant la incertesa vam observar que sobretot al principi de la pandèmia es van reforçar posicions de suport a lideratges forts, concentracions de poder, restriccions de llibertats i el suport també a la idea de governs tecnocràtics i no tant polítics. Va ser transitori, però hi va haver un moment en què la població estava molt alineada amb la idea de posar-se en mans d'algun líder. És clar que tot això va ser molt marcat al començament, però al cap d'uns mesos la majoria de factors van tornar a la normalitat, tret d'aquest aspecte de la tecnocràcia: ara ten-

dim a preferir més governs tècnics que abans de la pandèmia.

La fotografia de les relacions Catalunya-Espanya, en tot cas, és estanca respecte a l'últim baròmetre de l'octubre del 2020...

Sí, quan fem enquestes comparables, amb les mateixes preguntes i el mateix mètode, trobem força estabilitat. Com a polític no em sorprèn, perquè en el fons la qüestió de les relacions Catalunya-Espanya en un moment donat va canviar molt en l'opinió pública, molta gent es va moure cap a l'independentisme, però una vegada això ha estat tan present en les converses i en l'agenda política durant tants anys, la gent s'ha format opinió i han anat cristal·litzant i estabilitzant-se les posicions.

Així ho diu l'últim baròmetre. És que terratrèmols en l'opinió pública com el que vam veure els anys 2011, 12, 13... són més

Ara, la qüestió de la independència és un tema polític madur, i són poc previsibles canvis a curt termini

excepcionals que habituals. Si seguim l'actualitat política, ens fa l'efecte que tot està canviant tota l'estona, però en realitat el que recollim amb el baròmetre són les tendències de fons, els corrents que hi ha sota les ondulacions de la superfície. I a vegades hi ha circumstàncies històriques que provoquen una sacsejada, però el més normal és que canviïn molt lentament. Per això mantenim les pregun-

tes nuclears al CEO; s'ha fet així i ho continuarem fent, perquè ens interessa veure aquesta foto al llarg del temps, i per això necessites preservar la manera de preguntar. L'altre tema és que anem innovant i afegint preguntes noves, però sempre fugim de fets molt conjunturals. Sobre el debat de la setmana passada no preguntarem, perquè primer sempre ens preguntem nosaltres: “D'aquí a un any, si podem tornar a fer aquesta pregunta, tindrà sentit?” Poso sempre l'exemple de la mar: no ens interessa capturar les ondulacions, perquè té un valor molt limitat. Entre que fas l'enquesta i la pública, potser ja ha caducat... A nosaltres ens interessa prendre el pols dels corrents de fons, i canvien molt lentament.

Deia que, de sacsejades, n'hi ha poques generalment, però la de fa deu anys ho va ser... Exacte. Hi va haver un moment

històric en què, per una sèrie de raons, es va produir aquest canvi. Molta gent es va fer la pregunta per primera vegada de si volia la independència de Catalunya, i es van donar respostes en sentits diferents: uns, que sí; d'altres, que no. Però una vegada t'has fet la pregunta, ho has compartit amb el teu entorn i has reforçat les teves conclusions, ha cristal·litzat l'opinió. Quan apareixen temes nous, l'opinió pública és més volàtil, i la independència no era un tema nou estrictament, però per a molta gent sí. Per exemple, és més volàtil l'opinió pública sobre els trans que sobre l'avortament, perquè, en això, fa més temps que la gent hi ha pensat. Ara la qüestió de la independència és un tema polític madur, i per tant és poc previsible trobar gaires canvis. A curt termini n'hi pot haver, però crec que podem esperar tendències lentes.

Diu que els joves ja no abracen l'independentisme com fa uns anys... A què es pot atribuir?

El que trobem és que en el grup generacional més jove, de 18 a 24 anys, ha crescut significativament el "no sap / no contesta" davant la pregunta. S'ha d'entendre que per a aquest grup concret els anys 2011 i 12 queden lluny, tenien entre 8 i 14 anys, i per tant l'experiència formativa dels moments més intensos del procés no l'han viscut de la mateixa manera que les altres generacions. Per tant, és lògic que encara estiguin en un procés de formació d'opinió. Per això dic que les coses poden canviar, però lentament. Ara sí que els canvis que observarem seran més per reemplaçament generacional que no pas per canvis d'opinió de les mateixes persones. Per això és interessant anar seguint què passa amb aquests sectors, perquè ells s'estan fent les mateixes preguntes que es va fer la gent fa deu anys, perquè és quan adquireixen consciència política, i se les fan ara, en un context diferent del que hi havia llavors.

Ha fet fortuna entre l'independentisme la premissa, o el mite, de dir "no conec cap independentista que ho hagi deixat de ser". Continua sent cert?

A grans trets, és veritat. Potser n'hi ha alguns, igual que d'altres que no ho eren han passat a ser-ho, però en relacions relativament petites. És el que deïem abans: és una posició ja cristal·litzada, sempre hi ha gent que es mou en posicions intermèdies que pot caure d'un costat o l'altre, però a grans trets és veritat. No diria "cap", però hi ha molt pocs independentistes que ho hagin deixat de ser, igual que

Muñoz va presentar tot just la setmana passada el primer baròmetre que ha dirigit ■ J.R.

L'Ohio català? El Vallès Oriental és una representació bastant equilibrada del conjunt del país

hi ha pocs no independentistes que ho hagin passat a ser.

Veiem sovint com experts en demoscòpia assenyalen ciutats o regions que identifiquen com a referents de tot el país pel seu comportament electoral. N'hi ha cap a Catalunya?

Preguntes per l'Ohio català, oi? [riu] Això certament no té gaire base científica, però jo ho vaig mirar al seu moment, i llavors la ciutat que històricament més s'assemblava al conjunt del país en eleccions al Parlament era Granollers, i també Palau-solità i Plegamans... Si hi ha algun Ohio a Catalunya, diria que és el Vallès Oriental. Tot i així, als Estats Units mateix cada vegada que ho miren surten llocs diferents, és més un entreteniment que una altra cosa. Però sí que

és cert que dins de Catalunya el Vallès Oriental és una comarca heterogènia sociològicament, lingüísticament i políticament, i és una representació bastant equilibrada del conjunt del país. Hi ha comarques que són molt d'un tipus i d'altres, molt d'un altre, i el Vallès Oriental té aquesta barreja en unes proporcions molt semblants al que és el conjunt de Catalunya.

Vostè vol introduir canvis en les enquestes, i de fet l'últim baròmetre ja n'inclou alguns. En què consisteixen a grans trets?

Per la seva naturalesa d'enquesta que es fa des de fa molts anys, el baròmetre ha de respectar el gros del mètode i del qüestionari. Hem introduït unes quantes novetats, però hem volgut preservar sempre la sèrie històrica i la comparativitat al llarg del temps, i per tant no són els canvis que hauríem fet si comencéssim de zero. En els marges hem fet millores en la selecció de la mostra i hem internalitzat la selecció de les seccions censals on van els entrevistadors, a través d'un procediment aleatori i públic, ja que hem publicat el codi que hem fet servir per seleccionar-les. El resultat ha estat molt bo quant a l'ajust de la mostra a la població. També hem introduït preguntes noves que no s'havien fet mai al

CEO, no només sobre preferències per la independència, sinó també sobre percepcions de la probabilitat de diferents escenaris, en un horitzó de tres i deu anys; sobre la segona preferència; sobre coneixement factual; sobre partidaris de la solució negociada i la unilateralitat, tant entre partidaris com contraris a la independència...

Es critiquen molt les enquestes, per exemple les del seu homòleg espanyol del CIS, José Félix Tezanos, per la seva 'cuina'. Vostè ha parlat de fer 'cuina oberta'. S'hi pot fer molta trampa?

Si se'n fa, no ho sé; en tot cas, és amb les portes tancades i costa de saber. Jo, en això, penso que la millor defensa de la feina que fem és fer-la transparent. Per això tot el que hem fet amb les dades, des que hem dissenyat la mostra i ens arriben fins que generem unes estimacions, es pot resseguir i reproduir. Una persona que tingui els coneixements tècnics necessaris ho pot replicar i podrà identificar en quins passos hem pres unes decisions, i podrà qüestionar si potser en prendria unes altres i veure com canviarien els resultats. Això es pot fer perfectament, i de fet esperem que ho faci gent que tingui els coneixements,

L'expert de la demoscòpia

El politòleg Jordi Muñoz (València, 1979) va ser nomenat a l'octubre director del CEO –ja hi era a la junta rectora–, que penja del Departament de la Presidència, en substitució de Jordi Argelagué, que el va dirigir durant deu anys. Muñoz, doctor en ciències polítiques per la UPF i professor, des de fa anys, d'aquesta matèria a la Universitat de Barcelona, havia estat investigador a la mateixa UB i a la Ramóny Cajal, abans, havia fet el postdoctorat a la UAB. També va ser un any als EUA i un temps a Suècia fent recerca. Per passar revista al procés, el 2020 va publicar l'assaig 'Principi de realitat' (L'Avenç). Quan va ser nomenat per al CEO, era a la junta d'Òmnium Cultural.

ments, perquè ens ajudarà a millorar. Tu quan fas unes estimacions prens decisions, normalment amb el criteri que creus que és millor, però petites decisions poden afectar el resultat final. En recerca, quan et poses a treballar amb dades, hi ha moltes petites decisions que vas prenent i que poden acabar afectant l'estimació final, com per exemple decidir si els que et diuen que votaran nul i en blanc els ajuntes o els poses per separat. És inevitable fer-ho, perquè aquesta és la feina de l'analista. I moltes vegades prens la que et penses que és millor, però l'alternativa també podria ser raonable i potser una altra persona la prendria, encara que no hi hagués cap intencionalitat al darrere. Davant d'això, que és inevitable, penso que el millor és fer públiques aquestes decisions i que es puguin avaluar.

En cas de preferències sobre la independència, és més complicat posar-hi 'cuina', suposo...

Sí, els procediments que s'entenen com a *cuina* els apliquem quan fem estimacions de resultats electorals. En cas de preferències polítiques com aquesta, bàsicament ens hem de preocupar que la mostra estigui ben feta i sigui representativa de la població, i que les preguntes mesurin el que realment volen mesurar: que estiguin funcionant bé, que la gent estigui entenent el que realment volem preguntar... Són coses que fas *a priori* i no *a posteriori* de l'enquesta, tot i que no vol dir que alguna vegada no puguis tenir alguna desviació en la mostra que hagi de corregir donant diferents pesos, però en el cas del baròmetre la mostra és molt ajustada i no ha fet falta fer res més.

Ara també heu presentat intervals més amplis, heu tret els decimals dels resultats...

Sí. Tot això té a veure amb el fet de reconèixer que les enquestes tenen un marge d'error, que sempre surt en les fitxes tècniques. És la incertesa estadística. Al final, estem entrevistant 2.000 persones d'una població de 5 milions i mig d'electors; llavors és una foto, però no a molta resolució, de la realitat. El que diem és que som conscients que hi ha aquesta incertesa i la incorporem a les estimacions. Les dades finals les presentem així perquè entenem que és el més honest, ja que donar una falsa aparença de precisió fa més mal que bé. Nosaltres tenim l'instrument que tenim, i té la precisió que té. Pretendre que en té més no és apropiat. ■

POLÍTICA **ELS BLOCS S'ESTANQUEN**VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Buscar més suport o trobar una nova unitat estratègica

ERC presenta els seus resultats electorals davant els resultats en les enquestes i aposta per continuar treballant buscant més suport ■ JxCat i el PDeCAT reclamen tornar a la concreció estratègica

Clara Ribas
BARCELONA

La valoració sobre la tendència a disminuir del suport a la independència té dos vessants marcats, segons la força política que ho analitzi. Mentre que ERC assegura que està en el bon camí, des de Junts i el PDeCAT es reclama que cal retrobar la unitat estratègica que va fer possible les grans mobilitzacions de fa uns anys.

Així, fonts d'ERC, tot i que adverteixen que aquesta formació política no sol valorar les enquestes, remetent a les eleccions al Parlament: "Podem comptar cada vot i els resultats electorals de fa un any, que van ser clars: una majoria clara per a l'independentisme, no només en vots, sinó també en escons. Un resultat que, elecció rere elecció, creix. I que, com es va comprovar en les eleccions del 14 de febrer, va suposar un suport a les formacions independentistes que per primer cop superàvem el 50% dels vots", puntualitzen. Més enllà de les anàlisis demoscòpiques que es poden fer, el partit destaca la tasca que s'està portant a terme: "La nostra feina és treballar per obtenir els suports suficients per culminar la independència, aprenent dels errors i maximitzant les nostres fortaleces."

Preguntats sobre quines accions es poden prendre per augmentar el suport, ERC es mostra convençuda que la feina que està fent és necessària i imprescindible: "Sabem que per fer que el suport a l'independentisme segueixi creixent cal que l'independentisme continuï sent útil i presentant-se com el projecte més eficaç per ajudar la gent. I això és el que hem de continuar fent, que l'independentisme en el seu conjunt continuï enfortint-se en les municipals de l'any vinent i guanyant terreny allà on

Manifestació a Girona, celebrada durant la Diada del 2013 ■ LLUÍS SERRAT

ANC: "Un projecte amb lideratges forts arrossega més suport"

Fonts de l'ANC han puntualitzat que les enquestes no són comparables: "L'enquesta del 40% és una enquesta òmnibus, no el baròmetre del CEO", han remarcat, i hi han afegit que la mostra és diferent: "En el baròmetre es mira població amb dret a vot; en aquesta altra, la població general. En l'òmnibus, la població nascuda a Catalunya és només un 60%. En canvi, en

les altres és un 68%, això ja d'entrada decanta la mostra cap a un resultat determinat, ja sabem que hi ha una correlació força important amb el suport a la independència".

Segons l'ANC: "Sempre hi ha una diferència segons com facis la pregunta. L'enquesta de l'ICPS, de la UAB, en els últims anys ha fet la pregunta: "Si demà hi hagués un referèndum..." i aquí sem-

pre hi ha més bon resultat per al sí, que no pas si preguntes: "Vols que Catalunya sigui un estat independent?" Això distorsiona el resultat", asseguren.

Finalment, des de l'entitat s'assenyala un altre factor: "Quan a un projecte se'l veu amb determinació i amb lideratges forts, aquest arrossega més suport que quan se'l veu desconcertat, dividit, i

quan ell mateix es qüestiona si és factible o no; si no, és molt difícil. Quan va créixer l'independentisme va ser quan va fer creure que la independència era possible; hi havia un independentisme latent des de l'etapa del pujolisme, i va arrossegar la il·lusió.

Per altra banda, des d'Òmnium han declinat valorar per a aquest diari els resultats de l'enquesta.

l'independentisme havia estat sempre clarament minoritari.

Per la seva part, el portaveu de Junts, Josep Rius, ha atribuït, en seu parlamentària, la progressiva pèrdua de suport a l'independentisme, a la "falta de concreció estratègica" entre les diferents formacions que aposten per la independència. A més, ha assegurat que l'enquesta certifica "l'error" estratègic "d'ajornar la independència pretesament per eixamplar la base". El portaveu també ha criticat que, en un primer moment, hi hagués "errors tècnics" en l'enquesta i ha demanat al director del CEO "seriositat i responsabilitat per no danyar la reputació" de la institució. Finalment, ha instat a treballar per tenir majors complicitats tant dins del país com a fora.

Per la seva part, el secretari general adjunt del PDeCAT, Marc Solsona, ha assegurat que des del partit es constata una "desorientació estratègica" del moviment: "Això provoca una desafecció respecte a la independència", ha dit. Solsona descarta que els que hi donaven suport ja no ho facin: "No és veritat que la gent ja no hi sigui. La gent continua sent-hi, però necessita, després de l'etapa que hem passat, un lideratge clar i no una desorientació com hi ha." El representant del PDeCAT lamenta que les forces polítiques estiguin, descriu, "instal·lades en el retret, perquè això no agrada a la gent". Segons Solsona, el moment és complicat, però no hi ha una renúncia a la independència: "No és que la gent no estigui activada, sinó que està desorientada", considera.

"Cal treballar per una unitat estratègica, que no ha de ser necessàriament una unitat d'acció", creu Solsona, que hi afegeix: "Cal, però, intentar definir, entre els diferents actors polítics, com avancem. Un cop ens deixem de mirar de reüll i anem tots a l'una amb unitat estratègica, potser recuperarem la mobilització, que ha de ser propositiva i no tan reactiva, cosa que ens permetria afrontar el full de ruta", ha conclòs.

Finalment, la CUP no ha volgut fer declaracions a aquest diari, ja que, segons han afirmat, no entren a valorar d'enquestes del CEO.

Xavier Casademont Politòleg, professor lector Serra Húnter de la Universitat de Girona

“El votant independentista està desorientat i cansat”

DESORIENTACIÓ • “La baixada del suport a la independència es pot deure a un cansament, provocat pels fets polítics però també per la situació global” **ETAPA** • “Parlar de procés acabat és un oxímoron. Sí que es pot parlar, però, d'un canvi d'etapa” **CANVI** • “Una hipotètica tornada de Puigdemont o el resultat de les eleccions espanyoles podrien fer canviar la motivació”

Clara Ribas
BARCELONA

El context global, amb una pandèmia, una guerra en curs i les conseqüències econòmiques i socials que aquestes han provocat, a més de les tensions internes entre partits, són una combinació que pot explicar, segons Xavier Casademont, politòleg, la progressiva pèrdua de suport a la independència que han detectat les darreres enquestes del CEO.

Les enquestes ens estan dient que hi ha votants que han deixat de ser independentistes?

Per valorar aquesta pregunta, més que les enquestes, jo agafaria els resultats electorals, que són útils i serveixen. És veritat que en els resultats del 2021 hi havia molt més abstenció, però la composició del Parlament és ben clara i hi ha una majoria parlamentària que dona suport a una possible independència. Ara, no es pot caure en el cofoisme i potser cal fer autocrítica, ja que, potser el votant no es desdiu de ser independentista, però les enquestes sí que ens fan intuir una desafecció i una desmobilització que cal veure que passa i en què es tradueix en properes eleccions.

Analitzant les enquestes, doncs, la baixada és més que evident?

Sí, en les darreres enquestes sí que hi ha un punt de desafecció i una pèrdua de suport explícit respecte a la pregunta sobre si es vol que Catalunya sigui un estat independent. En la darrera enquesta publicada pel CEO, el sí té un 40,8%, que és el percentatge més baix registrat.

Es pot afirmar que el procés independentista s'ha acabat?

Jo diria que procés acabat és un oxímoron, ja que un procés és una cosa contínua. El que podem dir és que es troba en una etapa diferent, i això no és un

Xavier Casademont, fotografiat a Olot, població on resideix ■ JORDI CASAS

joc de paraules. Ningú no pot dir si s'ha acabat o no. Sí que és veritat que, des del 2021, marcat sobretot per la qüestió dels indults, es pot dir que el procés està en una nova etapa. Bona part dels discursos o de com decidíem en aquell moment s'han transformat. Aquesta desorientació en què les forces independentistes es troben, sobretot a partir dels empresonaments, els judicis i els indults, és evident.

Creu, doncs, que és un moment d'inflexió, de necessitat de reorientació?

Hi ha menys mobilització i suport i un canvi de líders. Entre la divisió, manca de suport popular i el context més global de la pandèmia i guerra, hi ha una certa desorientació cap on avançar. Jo parlaria més de desorientació, com a conseqüència

d'un esgotament o un cansament. Hi ha les conseqüències de la repressió, les divisions internes. Tot plegat ha provocat una certa fatiga. L'enfrontament i la manca d'estratègia han provocat un desencaix. En veure estratègies diferents, la gent se sent traïda o enganyada.

Les tensions entre les diferents forces són el detonant?

Les baralles polítiques internes hi tenen a veure, però jo no ho desvincularia de moltes altres coses. Tot plegat és una suma de factors. Una cosa que diferencia les eleccions del 2013 de les del 2018 és la idea que hi havia uns partits polítics que compartien una estratègia comuna i hi havia dues grans entitats, l'ANC i Òmnium, que collaven molt. Ara, entra en escena l'estratègia de la repressió, que ha fet que la gent se senti intimidada

da i pressionada. Totes aquestes coses són importants. I a l'inici del procés no existien.

I hi ha els dos anys de pandèmia i ara la guerra?

Exacte. Jo no perdria de vista els dos anys de pandèmia, i la crisi econòmica i social, que ara es veu agreujada per les conseqüències de la guerra a Ucraïna. Tenim un conjunt de situacions, algunes de pròpiament vinculades al procés, i han emergit una sèrie de noves realitats que han fet que aquella primera etapa passi a un segon pla. A més, el context actual per als joves és molt poc encoratjador, i això ho veiem a la universitat. Precaritat, dificultats per emancipar-se, per trobar feina. Els joves, probablement, tenen unes preocupacions que també van lligades a les expectatives de tenir la independència o no.

Hi ha una suma de factors; a més de la manca d'estratègia comuna, hi ha la pandèmia i la crisi”

Ser al govern pot erosionar fins al punt de fer perdre suport a l'independentisme?

El fet de ser al govern pot ser un element que serveixi per sumar, però pot provocar un efecte totalment invers. Un dels arguments era disposar d'un estat propi i d'eines legals. Si mentre estàs exercint l'acció govern amb una autonomia no ets capaç de fer-ho coherentment, sembla que tampoc ho faràs en un estat independent. Vull dir que es pot eixamplar la base si la gent identifica bé que les polítiques públiques són adequades. El govern té dificultats per molts motius. Per legislar i avançar en àmbits que són de la seva competència.

Què pot provocar un nou canvi de tendència o un nou cicle?

És difícil de preveure, però podem imaginar tres possibles escenaris: un hipotètic retorn dels exiliats, i més en concret de Carles Puigdemont; uns resultats a les eleccions espanyoles de l'any que ho capgirin tot, com ara un govern del PP amb Vox que servís per agrupar tots els partits que demanaven el dret a decidir, o que hi hagi l'opció que pactin PSOE amb Podem i independentistes, amb unes contra partides una mica més contundents del que hem tingut fins ara, i encara un tercer escenari, que seria un hipotètic referèndum a Escòcia. De tots aquests, el factor més proper i realista és veure què passa en les eleccions espanyoles. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

OPINIÓ

Jordi Puigneró i Ferrer

Vicepresident i conseller de Polítiques Digitals i Territori

És quan estimem que salvem els mots

Fa uns dies em vaig assabentar que un grup d'empresadors i empresadores de Twitter han creat #TinderCat, un espai virtual on lligar i trobar parella en català a internet. En només dos mesos, el TinderCat ha acumulat més de dos milions d'impactes mensuals a Twitter. El pròxim 22 d'abril farà la seva primera trobada presencial a Sant Cugat del Vallès.

Tot plegat, m'ha fet reflexionar sobre la importància que té per a una llengua minoritzada com la catalana que aquesta sigui útil i sobretot que sigui una llengua amb un mercat de consumidors i consumidores que es faci valer. Quan una llengua només es parla en la intimitat familiar, quan només és la llengua de les nostres mestres, però no dels patis, aquesta llengua no té futur. Els joves catalans ja no miren la televisió com ho feien els seus pares, han canviat de plataforma i ara es passen entre 5 i 7 hores diàries davant de les pantalles de mòbils i tauletes. Uns dispositius amb els quals interactuen majoritàriament en castellà o en anglès.

La feina que ha fet TV3, especialment, aquests darrers 40 anys per ser llengua de consum audiovisual entre els joves ha perdut efectivitat. La revolució digital ha canviat la manera de consumir continguts. Cal tornar a innovar. Avui, els joves no són a la tele. Són a altres llocs i hem de garantir la presència del català, també aquí. Per això cal felicitar el Barça de Joan Laporta per fer que Spotify parli la nostra llengua.

També l'encertada iniciativa de Tinder en català. Només si el català és percebut com una llengua

Polítiques Digitals va impulsar ara fa un any el projecte Aina ■ JUANMA RAMOS

útil i atractiva en els nous formats de l'era digital podrà subsistir. Avui gairebé tot ho podem fer digitalment: comprar, pagar, escoltar música, trobar parella, treballar, formar-nos, jugar... Si quan fem tot això el català és absent, el català no té futur. I garantir-ho és una feina compartida.

Des de les administracions, per descomptat, però també de manera individual. Com a consumidors. Tenim més força de la que ens pensem. Per començar, hi ha accions ben senzilles que podem fer. Per exemple, configu-

rar-se el mòbil, la tauleta i fins i tot el Google o qualsevol aplicació, en català. És molt important. D'aquesta manera els algorismes de cerca d'internet ens identificaran com a consumidors en català i, per tant, existirem com a col·lectiu amb presència de mercat. També és crucial que quan fem cerques a Google, a Facebook, a Netflix o a Amazon (per citar algunes plataformes) ho fem en català. És la manera que els motors d'intel·ligència artificial de cerca identifiquin que darrere d'aquesta llengua hi ha milions de parlants.

Des de la Vicepresidència i la conselleria de Polítiques Digitals sempre hem tingut clar que el món que ve és digital, i que ha de poder ser en català. Ara fa un any vam engegar un projecte per fer que les màquines i la tecnologia entenguin i parlin en català. Amb el suport del supercomputador Marenostrum del Barcelona SuperComputing Center (BSC) estem entrenant una intel·ligència artificial a aprendre la llengua de Ramon Llull. Li hem posat el nom d'Aina, en honor a Aina Moll, qui fou la primera directora general

de Normalització Lingüística de la Generalitat restaurada. Un projecte que pretén fer del català una llengua útil en aquest segle, que serà digital. Després d'un any d'entrenament, l'Aina ja ha après la sintaxi; o sigui, l'estructura de la llengua, i ara necessitem que aprengui el lèxic, la semàntica i la fonètica. Per fer-ho possible necessitem voluntaris que dediquin tres minuts al dia del seu temps a fer de parella lingüística de l'Aina connectant-se al web del projecteaina.cat.

Necessitem veus de gent gran, de gent jove, de Manresa, de Lleida, d'Alcanar, de Vilajuïga,

Permetrem que una màquina tingui més drets lingüístics que una persona?

de Manacor, del Pallars, d'Alcoi o de Perpinyà. Aquests darrers quinze dies hem portat l'Aina de gira pel País Valencià, les Balears i la Catalunya del Nord, i ara ho farem per totes les vegueries catalanes. Per recollir totes les veus, tots els accents i tot el vocabulari propi.

Fa massa anys que canviem d'idioma en pro d'una suposada bona educació. Canviarem ara d'idioma amb una màquina? Permetrem que una màquina tingui més drets lingüístics que una persona? Som com som perquè vivim, sentim, pensem, treballem, ens expressem i estimem en català. I ara ho hem de poder fer també en digital. Perquè és estimant en català que salvarem els mots.

Iceta no vol taula de diàleg sense acord per no frustrar expectatives

Redacció
BARCELONA

El ministre de Cultura i Esports i ex primer secretari del PSC, Miquel Iceta, no és partidari de reunir la taula de diàleg entre els governs espanyol i català si no hi ha acords tancats per no frustrar expectatives sobre resultats. Ho va

defensar ahir en una entrevista a RAC1, on va afirmar que, si no hi ha acords de "prou gruix" entre els dos executius, no és recomanable convocar una nova reunió de la taula: "Si no, es creen expectatives que amb gairebé tota seguretat després es malmetran." Per Iceta no s'ha de donar pressa per a la con-

vocatòria immediata d'una nova reunió perquè, de vegades, "en lloc d'ajudar perjudica".

L'exlíder dels socialistes catalans és partidari del fet que els dos governs decideixin si hi ha prou qüestions per acordar i "suficientment acordades" per fixar una nova data. La trobada ha de tenir

lloc, diu, "quan s'hagi arribat a un moment de maduració que valla la pena formalitzar". El ministre dona temps a una convocatòria que es fa esperar des del 15 de setembre en l'única i primera reunió des que Aragonès és president català i en què totes dues parts ja es van instar a concretar acords. ■

Iceta va visitar dijous el Teatre Lliure de Barcelona acompanyat del director, Juan Carlos Martel ■ ACN